

Eva Isaksson

KIRJA-ARVOSTELU: KIRJASTOTYÖN ARVOSTUSTA RAKENTAMASSA

Yliopistokirjastoissa on jälleen kerran suuri murros meneillään. Huomattava määrä kokeneita, pitkän työuran tehneitä asiantuntijoita on jäämässä eläkkeelle. Monella eläkkeelle jäävällä kollegalla olisi varmasti paljon kerrottavaa. Maria Forsman on tämänkin ehtinyt tehdä ennen meitä - jäädä eläkkeelle ja kirjoittaa komeasta työurastaan muistelmakirjan.

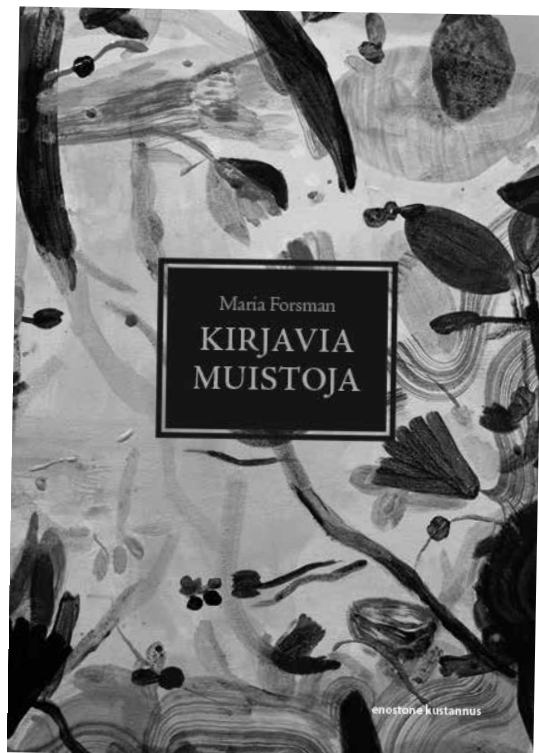
Maria Forsmanin polku kirjastoammattiin on varsin monelle kirjastokonkarille tuttu. Opiskeluaikana on päädytty kirjastoon töihin. Uuden oppiminen, tietenteko ja kirjastoihin varastoituneen tietovarannon mahdollisuudet ovat sytyttäneet vilkkaana palavan liekin, joka on kuljettanut uralla eteenpäin. Kuten Maria sanoo: ”Me informaatioalan asiantuntijat olemme tieteen tekemisen ytimessä.”

Forsmanin työura urkenee 1972 Franzeniassa, Valtiotieteiden kirjastossa. Oma urani alkoi 1981 Observatoriolla, Tähtitieteiden kirjastossa. Muistan hyvin, kuinka kirjastotyötä aloittelevan opiskelijan piti sukeltaa pahvikorttien, hyllyluokkien ja bibliografoiden maailmaan. Mahdollisuuksia avautui kollegojen ja verkostojen kautta.

Kerronta kuljettaa lukijaa Franzeniasta edelleen moneen paikkaan: Teknillisen korkeakoulun kirjastoon, Slavicaan, Suomen Akatemian kirjastoon, Tampereen yliopiston kirjastoon

ja Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon, sitten takaisin Helsinkiin Valtiotieteen kirjastoon ja Helsingin yliopiston kirjastoon. Välillä käydään myös Turussa tekemässä väitöskirjaa Åbo Academissa ja reissataan itänaapurissa. Venäjän kielen taidolla oli käyttöä yhteistyössä Neuvostoliiton tiedeakatemian alaisen Yhteiskuntatieteiden informaatioinstituutin (INTON) kanssa.

MARIA FORSMAN:
*Kirjavia muistoja. Elämäni
kirjastojen ja tieteen maailmassa.*
Enostone 2020. 247 s.

Bibliografian arvostelu Hesarissa

Ennen tietoverkkojen tuloa ei edetty mitään esihistoriallista aikaa, vaan luotiin sinnikkäästi pohjaa nykyisille järjestelmille sanastojen ja bibliografioiden kautta. Muistatko ajan, jolloin laadukas sosiaalitieteellisen tutkimuksen bibliografia, jota myös Maria Forsman oli mukana toimittamassa, arvioitiin Anto Leikolan toimesta Helsingin Sanomissa? Nykyiset tietokannat ovat huiman kyyvykkäitä, mutta tähän ne eivät sentään ole yltäneet.

Vuosien varrella kirjastojen asema ja organisaatio on muuttunut paljonkin. Keskuskirjastoajattelusta luovuttiin vähitellen. Menneisyyteen ovat toivottavasti jääneet myös autoritääriset kirjastonjohtajat, joiden johtamistavoista kirjassa kerrotaan esimerkkejä. Kirjassa uutta aikaa kuvataan kirjaston asiantuntijuuden arvostuksen nousun hengessä. Vuoden 2015 leikkauksia kirjoittaja tarkastelee jo eläkkeeltä, kollegoitaan myötätuntoisesti tarkastellen.

Kohti vastuullista arviointia

Itse tutustuin Mariaan bibliometriikan kautta. Kirjassa kuvataan Helsingin yliopiston tutkimuksen ja tohtorikoulutuksen arviointia 2010–2012, mihin itsekin pääsin mukaan. Oli nimenomaan Marian ansiota, että kirjasto

sai arviointityössä niinkin keskeisen aseman ja pääsi vaikuttamaan tapaan, jolla julkaisuja arvioitiin uudella, nykytermein kuvaillen vastuullisemmalla, eri tieteenalojen erityispiirteitä kunnioittavalla tavalla.

Kokoonnuimme tuolloin Marian vetämässä opintopiirissä ja lähdimme innolla mukaan tekemään analyysijä. Hän onnistui myös järjestämään muutamalle meistä matkan Leideniin, jossa saimme tehokoulutuksen bibliometriikkaan. Sieltä saaduilla lihaksilla olikin jo mahdollista toteuttaa CWTS:n asiantuntijoiden kanssa erillinen Helsingin yliopiston julkaisujen bibliometrin tarkastelu. Sen tulosseminaarin (helmikuussa 2015) jälkeen Maria jäikin loppukeväästä eläkkeelle.

Ennen muistelmiaan hän ehti kirjoittaa bibliometriikan yleisesityksen *Julkaisut ja tieteen mittaaminen: bibliometriikan käännekohtia* (2016).

Marian kaltaisten toimijoiden ansiosta kirjastotyö on noussut nykyiseen asemaansa. Rima on korkeammalla kuin koskaan. Julkaisumetriikan alalla olemme parhaamme mukaan pyrkineet ylläpitämään kirjaston profilia bibliometriikan ja sen soveltamisen asiantuntijana.

EVA ISAKSSON

Helsingin yliopiston kirjasto
eva.isaksson@helsinki.fi